

Udstillinger, undersøgelser, arrangementer og aktiviteter:

Aalborg Historiske Museum

2006 var udnævnt til Renæssanceår, hvilket prægede museets mange aktiviteter. Allerede 28. januar blev året "skudt i gang" med et velbesøgt arrangement "Smag på renæssancen". Her kunne man smage både de riges lækre kødretter med mange krydderier, og de mere folkelige retter som søbekål og byggrød, spegesild og grovbrød. Arrangementet var så populært, at det blev gentaget i oktober. 30. marts åbnede museets renæssanceudstilling "Mellem Grevens fejde og Enevælden – Aalborg i renæssancen", der fortæller om byen i 1500- og 1600-tallet – en af Danmarkshistoriens mest banebrydende, men også gådefulde epoker. Renæssanceudstillingen blev fulgt op af byvandring i Aalborg.

Det var dog ikke renæssance alt sammen. Blandt arrangementerne kan nævnes, at Nordjyllands Historiske Museum af Kulturarvsstyrelsen blev bedt om at stå for et "fyrtårnsarrangement" i anledning af Historiens Dag 2006. I samarbejde med Stadsarkivet, Det nordjyske Landsbibliotek og Pædagogseminariet blev Kildeparken omdannet til et gigantisk historisk "legeland", hvor langt over 2000 børn og voksne legede gamle lege, hørte musik, dansede gamle børnedanse, blæste bobler, gik på stylder og meget andet.

Med åbningen af Bogforum i marts blev en ny tradition født. Arrangementet var godt besøgt af publikum, bogfolk, bogformidlere, forfattere og udgivere. Disse fik muligheden for at præsentere ny og ældre litteratur om nordjysk historie og publikum kunne efterfølgende få en snak med forfatterne – deriblandt MF Ole Sohn, der præsenterede bogen "Jeg kommer snart hjem" – om en udvandrerfamilie fra Øster Hassing, hvis medlemmer i begyndelsen af 1900'tallet kommer til Rusland og næsten alle kommer også hjem igen – men det kan man jo blive meget klogere på ved at læse bogen.

I november indbød museets arkæologer til åbent hus under titlen "Hvad er det?". Publikum blev inviteret til at tage deres oldsager fra stenalder til middelalder en tur med på museum, hvor arkæologerne fortalte om tid, sted og anvendelse for bl.a. flintøkser, stenkøller og pyntebeslag. Folk fik naturligvis deres oldsager med hjem igen – forhåbentlig lidt klogere på de ting, de havde i skabe og skuffer. I løbet af året var der som sædvanligt skiftende udstillinger i museets forhal, men den, der trak allerflest gæster, var en udstilling med julekalendere fra før og nu. Langt de fleste julekalendere havde privatpersoner været så venlige at låne museet.

Lindholm Høje Museet

Skt. Hans aften er blevet en fast tradition, der samler rigtig mange mennesker omkring det at fejre midsommer med bål og båltale. Årets båltaler var tidligere rektor ved Aalborg Universitet Sven Caspersen,

I 2006 tog udvidelsen af Lindholm Høje Museet rigtig fart. Bygningen forventes at stå færdig i løbet af 2007, så man kan tage auditorium og formidlingsrum i brug, mens selve udstillingen forventes færdig i løbet af 2008.

der sammen med det gode vejr og Coro Mistos smukke sang gjorde denne aften til en mindeværdig oplevelse.

Atter i år deltog museet i "Limfjordsfortællinger", et samarbejde mellem flere attraktioner koordineret af MidtNord Turisme. Limfjordsfortællingerne er en række tematiserede offentlige formidlingsarrangementer rundt om i Limfjordsegnen med fokus på natur og kultur. Arrangementerne henvender sig både til lokale og turister. I juli måned var der desuden offentlige rundvisninger på engelsk.

Museets "Natur- og kulturture i den østlige Limfjord" er blevet særdeles godt modtaget, både blandt museumsforeningens venner og andre interesserede. Der blev afviklet 3 heldagsture, mod øst til området omkring Lille Vildmose i forbindelse med "Geologiens dage" og mod vest rundt om Den østlige Limfjord. Turene blev ledet af naturvejleder Tommy Jensen.

Specielt efterårsferiens arrangementer kræver et stort samarbejde mellem de deltagende aktører, og herved skabes et godt og spændende netværk. Det er lykkedes museets naturvejleder Tommy Jensen at etablere et gensidigt samarbejde blandt naturvejlederne i Nordjylland, så man kan trække på hinandens erfaringer og arbejdskraft og herved styrke natur- og kulturformidlingen. "Vildt, fisk og fortid" er den fremtidige overskrift for arrangementerne på Lindholm Høje Museet. Dette tema kan relateres til såvel fortid som nutid.

Årets arrangement i efterårsferien bød således igen på oplevelser indenfor jagtens kulinariske glæder. Der blev parteret og stegt 5 stykker råvildt og 1 dåvildt samt et par kasser fladfisk og ørreder. Desuden blev der vist færdigheder i bl.a. jagthundetræning og jagt med bue. Meget populær var smykkeværkstedet, hvor børnene kunne fremstille deres egen amulet i læder og gevir fra krondyr. For de morgenfriske var det muligt at deltage i indsamling af naturens spiselige urter, der skulle indgå i en dejlig fiskesuppe.

*Dronningen og Prinsgemalen
modtages af museets formand
Per Svensson og direktør Lars
Christian Nørbach.*

Gråbrødrekloster Museet

Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen besøgte den 3. september Gråbrødrekloster Museet. Dronningen, der var i Aalborg til indvielse af en bispekåbe i Budolfi kirke samt til jubilæum på Helligåndsklostret, ønskede under private former at se Gråbrødrekloster Museet, hvor museumsinspektør Stig Bergmann Møller viste rundt.

Igen i år afholdt de to studenterpræster ved Aalborg Universitet, Ib Skotte Henriksen og Christen Staghøj Sinding, i november måned en klosterandagt i museet inspireret af den katolske messe. I den stemningsfulde andagt deltog 31 personer. I julemåneden inviterede museet i samarbejde med Søgårds Bryghus på velmagende øl. Arrangementet var et forsøg på at trække især flere mandlige gæster ned i klostermuseet, men skønt flere fandt vej, vil der ved en gentagelse af arrangementet i 2007 være plads til mange flere øl- og kulturglade mennesker.

Hals Museum

2006 har været et godt år for Hals Museum. Museet satte publikumsrekord med 8.373 besøgende. Det tidligere rekordår var 2003, med 6.911 besøgende. Museets særarrangementer, såvel de traditionelle som nyere tiltag, som f.eks. Nat på Hals Museum og det yderst velbesøgte Hals Skanse Marked og Sortkrudtfestival i august, har trukket mange mennesker, og er en del af forklaringen på rekorden. En anden del er, at det lange, seje træk tilsyneladende er lykkedes. Ud over de mange gæster til særarrangementer, har museet gennem hovedsæsonen 1. maj – 31. august konstateret en jævn og stor strøm af besøgende. Der har ikke været "stille dage" på museet. Her skal dog også nævnes det gode vejr som en faktor. I modsætning til de fleste andre museer, er godt sommervejr også godt museumsvejr i Hals. Når der er godt vejr, går folk en tur på havnen og på skansen og besøger så ved samme lejlighed museet.

Ud over den permanente kultur- og lokalhistoriske udstilling, der også i 2006 blev justeret og reguleret, viste museet i påsken 2006 udstillingen "Kunst til påske," med ældre, primært topografiske værker fra den nu forsvundne Hals Kommune. I sommersæsonen viste vi særudstillingen "Hverdag," en relativ anarkistisk udstilling, inspireret og provokeret af de mange –år og –dage, der har indfundet sig. Endelig holdt Museumsforeningen for Hals Kommune i efterårsferien et velbesøgt bogudsalg på museet, efter hollandsk mønster.

Endelig har Hals Museum deltaget i det nationale Renæssanceår 2006, bl.a. ved redigering af et bind af Nordjyske Renæssancestudier. Grundet forhold, som ligger uden for Nordjyllands Historiske Museum, udkommer bogen først i 2007.

Hadsund Egns Museum

Undersøgelsesarbejdet blev lige som året før koncentreret om Mariager Fjord området i renæssancen. Dette arbejde er foreløbig udmøntet i et nyt afsnit af den faste udstilling på Rosendal, og en lang række spændende og velbesøgte arrangementer i anledning af Renæssanceår 2006. En planlagt bog om emnet måtte derimod udskydes til 2007.

Arrangementerne i forbindelse med fastelavn, mølledag, høstfest og jul er fasttømrede traditioner på Hadsund Egns Museum, som i 2006 suppleredes af en lang række aktiviteter i forbindelse med Renæssanceår 2006. Disse opnåede en overvældende interesse blandt museets publikum, og vi måtte desværre skuffe mange, som vi ikke havde plads til.

Vi lagde ud i marts med et foredrag om "Troldkvinder ved Mariager Fjord". I granskningen af de samtidige kilder var museumsinspektør Lise Andersen stødt på en række spændende retssager, der udspillede sig i 1617, hvor en anklage om trolddom mod en kvinde i Ajstrup udviklede sig til en sand heksejagt rundt om Mariager Fjord. I april var temaet renæssancens musik. I Mariager Kirke, der i renæssancen blev bygget om til sognekirke fra at have været en Birgittiner klosterkirke, optrådte Stella Nova Renaissance ensemble, der havde ladet

Aftensilhuete fra Hals Skanse.

Havevandring på Visborggård.

sig inspirere af Tycho Brahes liv til en musikalsk rejse i hans fodspor. Maj måneds tema var "Glargård - Danmarks første glashytte". Museumsinspektør Jens Nielsen fortalte om resultaterne af de spændende udgravninger ved Glargårde.

En vandring i Visborggårds park var henlagt til begyndelsen af juni, hvor den gule azalie udsendte sine søde dufte over Danmarks eneste fredede renæssancepark. Havearkitekt Vibeke Rønnow, Århus, viste rundt og forklarede om renæssancens havekunst. I september havde vi fået lov at henlægge et "Renæssance modeshow" til Visborggård. Dragtlaugget fra Museet på Sønderkov viste deres smukke dragter og fortalte om dragter båret af adel, borgere og bønder i renæssancetidens Danmark. I oktober stod den så på ølsmagning. Centerleder Bo Gregersen fortalte om øllets kulturhistorie og om renæssancens drikkekultur. Derefter var der smagsprøver på forskellige renæssanceøl. Den festlige afslutning på renæssanceåret blev et renæssancetaffel på Visborggård, hvor museumsinspektør Bi Skaarup, København, fortalte om periodens mad, før vi gik til de veldækkede borde og en 4-retters renæssancemenu, der blev indtaget i stearinlysens skær, og som sent vil blive glemt!

Det var dog ikke alt, der drejede sig om renæssance i 2006. Til påske åbnede vi udstillingen "Om at træde ind i de voksnes rækker..." om konfirmationen og dens betydning gennem tiden. Plancherne blev suppleret med genstande, der gav indtryk af konfirmationstøjet til forskellige tider og de forskellige perioders typiske konfirmationsgaver til piger og drenge. Udstillingen blev besøgt af rigtig mange 6. og 7. klasser, og det var et emne, som stort set alle blandt det voksne publikum havde erindringer om. Utallige gange hørte vi udbrud som "Ja, kan du huske..."

Den 18. august åbnedes så renæssanceudstillingen "En rigdom bygget på kalk". I tekst og plancher fortælles historien om Mariager Fjord-området i perioden 1536-1660 med særlig henblik på de brændselskrævende produktioner af salt, kalk og glas, som førte rigdom til området, men som også fik barske økologiske konsekvenser på sigt. I specialbyggede montror udstilles bl.a. de spændende fund fra Glargårde. Udstillingen rummer også museets første forsøg med digital formidling. Ikke mindre end 22 fortællinger i speaket tekst, musik og billeder kan man trykke sig frem til på en skærm.

Økonomi og medarbejdere

I 2006 har der været beskæftiget 88 personer på Nordjyllands Historiske Museum, der omregnet til fuldtidsstillinger svarer til 41. Kaj Ove Axelsen, der igennem 8 år var ansat på museet til registrerings- og scanningsopgaver, døde i 2006. Museet mistede derved en god og trofast medarbejder.

Museets bestyrelse bestod ultimo 2006 af: Formand Per Svensson, næstformand Anthon Guldberg Poulsen, bestyrelsesmedlem Knud Knudsen, bestyrelsesmedlem Birgit Flemming Larsen, bestyrelsesmedlem Dorthe Wallin, bestyrelsesmedlem Nils Bork, medarbejderrepræ-

sentant Henrik Gjøde Nielsen, medarbejderrepræsentant Per Thorling Hadsund, repræsentant for Aalborg Kommune Lis Vestergaard, repræsentant for Aalborg Kommune Eigil Stausholm, repræsentant for Hals Kommune Søren Norhald, Repræsentant for Hadsund Kommune Ronny Thomsen. Museets daglige ledelse varetages af direktør, ph.d. Lars Christian Nørbach.

Nordjyllands Historiske Museum havde i 2006 udgifter på 20.192.777 kr. og indtægter på 20.426.325 kr. Overskuddet skyldes indtægter fra fonde og undersøgelser, der skal anvendes til aktiviteter i 2007. Bruttoomsætningen fordeles sig som følger:

Tilskud fra Aalborg Kommune	8.168.323 kr.
Tilskud fra Hadsund Kommune	638.700 kr.
Tilskud fra Hals Kommune	1.114.408 kr.
Tilskud fra Nordjyllands Amt	1.144.251 kr.
Tilskud fra staten	1.384.838 kr.
Entré og salgsindtægter	1.267.596 kr.
Fonde m.m.	5.937.839 kr.
Indtægtsdækket virksomhed	770.370 kr.

*Fra renaissancearrangement
på Visborggård*

Publikationer

Lise Andersen: "Fjedersvikning – oprindelse og udbredelse" i Møllen nr. 3576, 2006, s. 86-90.

Lise Andersen: "Ulsted Mølle har atter fået hat, vinger og krøjeværk" i Møllen nr. 3576, 2006, s. 91-93.

Lise Andersen: "Skal der møllebøger på ønskesedlen til jul?" – anmeldelser af dansk møllehistorisk litteratur udgivet i 2006, i Møllen nr. 3577, 2006, s. 112-114.

Lise Andersen og John Jensen: Danske vand- og vindmøller. Håndbog for møllepassere. Hadsund Egns Museum 2006.

Henning Bender & Morten Pedersen: Aalborg og cementen. Aalborg-bogen 2006. Aalborg 2006.

Inger Kirstine Bladt: Erfaringer fra en sommerskole i Danske Museer, årg. 19, nr. 4-5. okt. 2006, s. 30 - 33.

Henrik Gjøde Nielsen: Tre byer – tre befrielser. Aalborg 5. maj 1945 – 23. maj 1947. Helberskov 5. maj 1945 – 10. maj 1945. Hals 5. maj 1945 – 17. maj 1945. Studier udgivet af Nordjyllands Historiske Museum, 2006.

Henrik Gjøde Nielsen: Hals Kalenderen 2007. Hals Kommune 1970 – 2006, 2006.

Henrik Gjøde Nielsen: Forord. I: Vibeke Binder: En pioner fra Vendsyssel, 2006, s. 7-9.

Henrik Gjøde Nielsen: Forord [samt redaktion, billedredaktion og billedtekster, 176 s.]. I: Klem Thomsen: Lys over land. Elforsynings historie i Hals Kommune 1906-2006. Udgivet for Museumsforeningen for Hals Kommune af Hals Museum, 2006, s. 7-8.

Henrik Gjøde Nielsen: Østjysk Hjemstavn. I: Østjysk Hjemstavn 2006, s. 163-166.

Henrik Gjøde Nielsen: Livsstraf. Henrettelserne i Undallslund Plantage ved Viborg 1946-1949. I: Fra Viborg Amt, 2006, s. 90-111.

Henrik Gjøde Nielsen: Overkrigskommissær Christen Christensen. I: Fra Himmerland og Kjær Herred 2006, s. 9-24.

Henrik Gjøde Nielsen: Forbudte fotos fra 40'erne. I: Fra Himmerland og Kjær Herred 2006, s. 139-146.

Henrik Gjøde Nielsen: En rig høst – historiske årbøger 2005. I: Fortid og Nutid, hefte 4, 2006, s. 307-315.

Henrik Gjøde Nielsen (red.): Årsskrift 2005 fra Hals Museum og Museumsforeningen for Hals Kommune, 2006.

Henrik Gjøde Nielsen (red.): Ting og Tider 20 – Nyt fra Hals Museum, 2006.

Henrik Gjøde Nielsen (red.): Ting og Tider 21 – Nyt fra Hals Museum, 2006.

Henrik Gjøde Nielsen (red.): Ting og Tider 22 – Nyt fra Hals Museum, 2006.

Henrik Gjøde Nielsen: [Anmeldelse af] Jens Henrik Koudal: Folke minder og dagliglivets kultur. Indføring i Dansk Folkemindesamlings arkiv. Folkemindesamlingens kulturstudier, bd. 5, 2004. I: Fortid og Nutid, hefte 4, 2005, s. 309-310. [Udgivet februar 2006.]

Henrik Gjøde Nielsen: [Anmeldelse af] Jesper Gram-Andersen: Skolen i militær idræt. 200 år. 1804 – 25. august – 2004, 2004. I: Fortid og Nutid, hefte 2, 2006, s. 143-145.

Lars Christian Nørbach: Udvidelsen af Lindholm Høje Museet. Folkeoplysning, December 4, 2006, s. 11-12.

Morten Pedersen: Brugen af kapelbetegnelsen i det middelalderlige Slesvig Stift. Aspekter af det slesvigske sognemønsters etablering og udvikling. Hikuin 33, side 29-60. Århus 2006.

Morten Pedersen: The industrial milieu of the danish cement industry 1840-1935. http://www.ticcihcongress2006.net/papers_11.html (19 sider).

Torben Birch Sarauw: Bejsebakken. Late Neolithic Houses and Settlement Structure. Nordiske Fortidsminder Serie C. København 2006.

Torben Birch Sarauw: Bejsebakken – a Bell Beaker Site in Northern Jutland. In: V.-P. Herva (ed.), People, Material Culture and Environment in the North. Proceedings of the 22nd Nordic Archaeological Conference University of Oulu, 18-23 August 2004, 238-247.